

Arbeids- og sosialdepartementet

Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: 2005/1551
MAB AGAU 413.1

Saksbeh.: Anne-Gro Austefjord

Dato: 02.01.2006

■ Svar på høring - forslag om endringer i innkjøpsforskriften mv.

Innledning

Konkurransetilsynet viser til brev av 3. november 2005 fra Arbeids- og sosialdepartementet vedlagt høringsnotat om endringer i forskrift 30. november 1995 nr. 938 om A/S Vinmonopolets innkjøpsvirksomhet m.v. (innkjøpsforskriften) og forskrift 16. januar 1996 nr. 24 om nemnd for prøving av A/S Vinmonopolets beslutninger om innkjøp m.v. (nemndforskriften).

Endringene tar sikte på å legge til rette for større fleksibilitet i Vinmonopolets innkjøpsregler. Departementet antar at endringene på sikt vil føre til en mer smidig og effektiv sortimentsforvaltning, og at markedsadgangen for grossistene samlet sett vil forbedres.

Merknader til høringsnotat om endringer i innkjøpsforskriften mv.

Kapittel 2 - Basis- og bestillingsutvalget

Departementet har foreslått at det i innkjøpsforskriften § 3-3 første ledd nr. 1 hjemles en adgang til å foreta innkjøp uten innhenting av konkurrerende tilbud av et produkt som på grunnlag av oppnådd salg i bestillingsutvalget kvalifiserer for listeføring i basisutvalget.

Konkurransetilsynet støtter dette forslaget. Produkter som har oppnådd et vesentlig salgsvolum i bestillingsutvalget har vist at konsumentene etterspør produktet. Ved å kunne overføre disse produktene direkte til basisutvalget skjerper dette konkurransen blant leverandørene om å lansere produkter som forbrukerne vil ha. Vi støtter også synet om at det stilles like volumkrav til produktene i bestillingsutvalget, basisutvalget og testutvalget, slik at de kan konkurrere på like vilkår.

Vinmonopolet og VBF har foreslått å innføre strykningsgrenser basert på minstekrav til salgsvolum i bestillingsutvalget, og at en slik strykningsregel bør forskriftsfestes. Departementet påpeker at formålet med bestillingsutvalget er å sikre et bredest mulig tilbud, og at alle leverandører som ønsker det skal ha tilgang til det norske markedet for sine produkter. Departementet vurderer det slik at en ordning med strykningsgrenser for bestillingsutvalget ikke

vil være i samsvar med formålet med ordningen, da det ligger i ordningens karakter at salget av enkeltprodukter fra bestillingsutvalget kan være lavt. Departementet foreslår på denne bakgrunn å ikke innføre strykningsgrenser for bestillingsutvalget.

Konkurransetilsynet deler dette synet. Bestillingsutvalget er det eneste sortimentet som gir alle leverandører mulighet til å selge de produktene de ønsker i Norge. Det gir også alle konsumenter tilgang til et bredest mulig utvalg av produkter.

Departementet foreslår at Vinmonopolet i innkjøpsforskriften §6-1 annet ledd gis en hjemmel til å kreve et påmeldingsgebyr som dekker Vinmonopolets kostnader forbundet med lansering av produkter i prislisten for bestillingsutvalget. Det foreslås at nærmere regler om gebyrets størrelse og imbetaling kan fastsettes av Vinmonopolet.

Konkurransetilsynet er i utgangspunktet positivt innstilt til kostnadsbasert prising. Vi mener imidlertid at det her må sikres at gebyret ikke blir vesentlig større enn de reelle kostnadene, og at det ikke blir så stort at det vil hindre leverandørene i å påmelde det antall produkter de ønsker. Vi ser her en risiko for at et gebyr kan virke som et etableringshinder for mindre leverandører med mindre finansiell styrke enn de store leverandørene. Det ligger i sakens natur at det hersker usikkerhet om den kommersielle levedyktigheten til nye produkter, og denne usikkerheten kan hindre spesielt mindre leverandører i å melde på et så stort antall produkter som de ønsker, og dermed redusere valgfriheten for forbrukerne.

Kapittel 3 - Innkjøpsprosedyrer for basis- og partiutvalg

Vinmonopolet har i samråd med VBF lagt frem et forslag om at det i innkjøpsforskriften gis en adgang til å foreta innkjøp uten innhenting av konkurrerende tilbud av et produkt som etter en helhellig vurdering antas å ha en slik særskilt fremtredende stilling i markedet at det bør inngå i Vinmonopolets presentasjon av nyheter av en bestemt art eller fra et bestemt område. På bakgrunn av innkjøpsforskriftens formål og system mener departementet at Vinmonopolets adgang til å kjøpe inn produkter uten forutgående tilbudskonkurranse bør være meget begrenset. Det påpekes at et viktig formål med forskriften er at innkjøpsprosedurene skal være "gjennomsiktige", at det skal være åpenhet rundt de kriterier som legges til grunn, og at leverandørene skal konkurrere på mest mulig like vilkår. Departementet foreslår derfor å ikke forskriftsfeste regler som gir Vinmonopolet adgang til å uten forutgående tilbudskonkurranse kjøpe inn produkter ut fra andre kriterier enn sensoriske kvaliteter. Det påminnes om at bestemmelsen i §3-3 videreføres som en snever unntaksbestemmelse.

Konkurransetilsynet mener at det er viktig at produkter som har en viss etterspørsel er tilgjengelig for konsumentene. Det synes som om dette er ivaretatt gjennom den nye overføringsadgangen fra bestillingsutvalget til basisutvalget, samt at det er full mulighet for det enkelte utsalg til å ta inn produkter i lokalt tilleggsutvalg. Vi støtter derfor departementets forslag.

Kapittel 4 - Tilleggsutvalget

Departementet foreslår en bestemmelse i innkjøpsforskriften §4-1 annet ledd første punktum om at produkter til det enkelte tilleggsutvalg enten kan velges fra Vinmonopolets liste for produkter til tilleggsutvalg eller fra bestillingsutvalget.

Konkurransetilsynet støtter forslaget om å gjøre denne muligheten eksplisitt i forskriften. Det at lokale polutsalg kan lagerføre produkter fra bestillingsutvalget i lokale tilleggsutvalg øker forbrukernes tilgang til produkter og stimulerer til økt konkurranse mellom leverandørene.

Kapittel 5 - Testutvalget

For å redusere den lange køen (6 år) til testutvalget, har Vinmonopolet og VBF foreslått en ordning hvor grossister som ønsker testlansering tildeles et begrenset antall plasser i testutvalget, og at grossistene selv velger hvilke produkter de ønsker å teste. VBF har foreslått en ordning hvor antallet plasser i testutvalget avhenger av det antall år grossisten har vært representert i Vinmonopolets produktutvalg. Departementets synspunkt er at en ordning hvor grossistene får tildelt et begrenset antall plasser i testutvalget vil bidra til at testutvalget i større grad enn i dag vil fungere etter sitt formål. Departementet går derfor inn for en slik løsning, se forslaget til §5-2 i innkjøpsforskriften. Departementet foreslår videre at alle grossister skal tildeles samme antall plasser i testutvalget.

Dette synes som en fornuftig løsning for å få ned den uhensiktsmessig lange ventelisten for å få lansert nye produkter gjennom testutvalget. Konkurransetilsynet støtter departementets syn om å ikke la antall plasser i testutvalget bestemmes ut fra antall år grossisten har vært listet. Dette ville være en etableringsbarriere som ville gjøre det vanskeligere for nye grossister å få innpass i markedet. Departementets forslag om at alle grossister skal tildeles samme antall plasser i testutvalget synes å bidra til formålet om å sikre markedsadgang også for nyetablerte og små aktører.

I innkjøpsforskriften §5-3 er det bestemt at "testutvalget skal omfatte minst 10% av antallet produkter i basis- og partiutvalget til enhver tid". I §3-3 første ledd nr. 1, jf. §6-2 annet ledd, er det foreslått en regel om overføring av produkter som selger godt i bestillingsutvalget til basisutvalget. For å gi Vinmonopolet den nødvendige fleksibilitet i forhold til styringen av de aktuelle sortimentene, har departementet foreslått å oppheve gjeldende §5-3. Det forutsettes imidlertid at Vinmonopolet tilstreber å holde testutvalget på tilsvarende nivå som i dag. Departementet har bedt om høringsinstansenes synspunkter på forslaget.

Da inngangen til basisutvalget etter nytt forslag kan skje også fra bestillingsutvalget, øker dette tilstrømmingen av nye produkter inn i basisutvalget. Det synes derfor naturlig å endre 10%-regelen. Konkurransetilsynet støtter forslaget om en mer fleksibel innkjøpsordning. Dette kan gi et bedre utvalg for konsumentene, og styrke konkurransen mellom leverandørene. Det er gunstig med fleksibilitet i innkjøpsordningen slik at Vinmonopolet kan nyttiggjøre seg sin betydelige kjøperposisjon. Vi støtter også departementets forutsetning om at antallet viner i testutvalget ikke reduseres, da testutvalget gir en nødvendig mulighet for nyetablerte og små aktører til å oppnå markedsadgang.

Kapittel 5.2.3 - Påmeldingsgebyr

VBF og Vinmonopolet har foreslått at det bør innføres et gebyr for lansering i testutvalget. VBF mener gebyret må overstige Vinmonopolets administrative kostnader for å hindre påmelding av produkter grossisten ikke har tro på, samtidig som det ikke kan være så høyt at det hindrer markedsadgang. Vinmonopolet foreslår at det innføres et gebyr som dekker de administrative kostnadene forbundet med lansering i testutvalget. Departementets oppfatning er at i tråd med formålet med testutvalget bør gebyret ikke overstige de utgiftene som Vinmonopolet har. Departementet har derfor foreslått at Vinmonopolet i innkjøpsforskriften §5-2 tredje ledd gis en hjemmel til å bestemme at det skal betales et gebyr til dekning av kostnadene forbundet med lansering av produktet i testutvalget, og at nærmere regler om gebyrets størrelse og innbetaling fastsettes av Vinmonopolet.

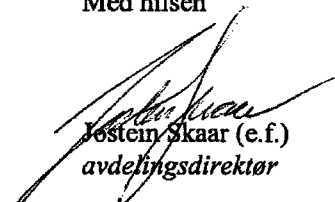
Konkurransetilsynet er som nevnt positivt innstilt til kostnadsbasert prising, og vi anser det her rimelig at Vinmonopolet har adgang til å dekke inn sine administrative kostnader. Vi kan ikke se behov for et gebyr som overskrider dette, slik VBF har foreslått, da det er lite sannsynlig at grossistene melder på produkter de ikke har tro på. Det er sterk konkurranse om å få melde på produkter, og denne konkurransen øker etter det nye forslaget hvor hver grossist kan ha meldt på

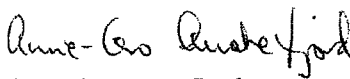
maksimalt 4 produkter til enhver tid. Vi vil anta at det er i grossistenes interesse å lansere de produktene som anses å ha høyest kommersielt potensiale, som også er de produktene konsumentene i størst grad vil etterspørre. Videre vil et relativt høyt gebyr kunne virke som en etableringsbarriere, spesielt for mindre leverandører.

Utover dette har ikke Konkurransetilsynet kommentarer til høringen.

Med hilsen

Jøsten Skaar (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne-Gro Austefjord
rådgiver

Mottakere:

Arbeids- og sosialdepartementet Postboks 8019 Dep 0030 Oslo

Gabrielsen Svein

Fra: Postmottak ASD
Sendt: 3. januar 2006 08:34
Til: Postmottak HOD
Emne: VS: Svar på høring - forslag om endringer i innkjøpsforskriften mv.

Videresendes til HOD som rette vedkommende.

Postmottak i AID.

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Austefjord Anne-Gro [mailto:AGAU@kt.no]
Sendt: 2. januar 2006 17:05
Til: Postmottak ASD
Emne: Svar på høring - forslag om endringer i innkjøpsforskriften mv.

Til Arbeids- og sosialdepartementet.

Vedlagt oversendes Svar på høring - forslag om endringer i innkjøpsforskriften mv.

Vennlig hilsen

Anne-Gro Austefjord
Rådgiver

Konkurransetilsynet - Norwegian Competition Authority
Postboks 8132 Dep, Sentrum
NO – 0033 OSLO

Besøksadresse (Bergen):
Olav Kyrresgt. 8

Telefon: +47 22 40 09 00
Direkte: +47 55 59 75 70
Mobil: +47 91 33 13 80
Faks: +47 22 40 09 99

post@konkurransetilsynet.no
agau@kt.no
www.konkurransetilsynet.no

*** Sikkerhetsmelding ***

Denne meldingen er fra Konkurransetilsynet, og kan inneholde konfidensiell informasjon. Dersom du ikke er rette mottaker, eller autorisert til å motta på vegne av rette mottaker, kan du ikke bruke, kopiere eller videresende denne meldingen eller eventuelle vedlegg i meldingen uten tillatelse. Dersom du har mottatt denne meldingen ved en feiltakelse, ber vi deg informere avsender ved å svare på denne e-posten, og deretter slette denne meldingen. Takk.

*** Confidentiality notice ***

This e-mail has been sent from the Norwegian Competition Authority, and may contain confidential information. Its content is intended only for the person(s) to whom it is addressed. If you are not such a person, you are hereby notified that reading, copying, or in any way disseminating the content or any attachment of this e-mail to another person is strictly prohibited. If you have received this message in error, please notify the sender immediately by responding to this e-mail, and delete the material from any computer. Thank you.

03.01.2006